

Reklameskilt

Veileder for utendørs skilt og reklame i Drammen.

Skilt og reklame finnes i våre daglige omgivelser og kan ses på som en del av vårt kulturuttrykk. Ulike typer av utforming og mangelen på samordning i forhold til omliggende miljø kan imidlertid føre til at skilt og reklame blir et visuelt problem.

Drammen kommune har utarbeidet et sett med vedtekter som setter rammer for bruken av skilt og reklame. Målsettingen er å få skilt og reklame til å bidra til et estetisk godt og funksjonelt utemiljø. Vedtektene er hjemlet i plan- og bygnings lovens §§ 3, 4 og 107 og er juridisk bindende. Denne veilederen er tenkt å fungere forklarende og utfyllende til skilt- og reklamevedtektene.

Veilederen er delt inn i tre deler;

- innledningen gir en definisjon på typer av skilt og reklame
- hoveddelen kommer inn på områdehensyn og plassering, utforming og størrelse av skilt og reklame
- siste del tar for seg plan- og bygningslovens krav til søknad.

Definisjoner

Skilt

Med skilt menes utendørs innretninger som annonserer for egen eller stedlig virksomhet, herunder også logofarver og designelementer o.l., og som ikke inneholder reklamebudskap. Dette gjelder også samme type innendørs innretninger der budskapet er rettet mot utsiden.

Reklame

Med reklame menes utendørs innretninger som brukes til å annonsere for varer, tjenester eller arrangementer. Reklamebudskapet kan være fast eller utskiftbart. Dette gjelder også samme type innendørs innretninger der reklamebudskapet er rettet mot utsiden.

Plateskilt

Med plateskilt menes tette skiltplater, kasser eller søyler. Tekst/logo ligger vanligvis jevnt med overflaten.

Reklametavle

Med reklametavle menes tett plate/kasse/søyle for montering av fast eller utskiftbart reklamebudskap (f.eks. «boards»).

Løfotskilt- og reklame

Med løfotskilt og -reklame menes flyttbare innretninger for plakater, vimpler, flagg, vippeskilt, vareeksponering mm.

Utforming og sted

Hvilke typer og utforminger av skilt og reklame som kan tillates, er betinget av hvor tiltaket er tenkt plassert. Skilt og reklame skal tilpasse seg områdets egenart og bygningens arkitektur. Tilpasning er således et nøkkelbegrep m.h.t. utforming av skilt og reklame. Tiltaket må tilfredsstillende lovpålagte estetiske krav (plan- og bygningsloven, gjeldende vedtekt og retningslinjer). I enkelte områder anbefales ikke oppført til reklame. Ved oppføring av nye skilt eller reklametiltak bør en spesielt vurdere omfanget og typen skilt og reklame som allerede befinner seg på eiendommen/bygningen.

Områdehensyn

De ulike områdene av kommunen har ulik tåleevne når det gjelder bruken av skilt og reklame. Her behandles overordnet hvilke hensyn som bør tas i forskjellige typer av områder. Utgangspunktet for

inndelingen i områdetyper etter formål er kommuneplanens arealdel. Det vil det i mange tilfeller være hensiktsmessig å utarbeide mer detaljerte retningslinjer eller planer for bruk og utforming av skilt og reklame på et enkelt sted, som en større bygning, et kvartal eller gateløp.

Sentrum og bydelssentra

I sentrum og senterområdene er skilt og reklame en naturlig del av miljøet. Bruk av lysende skilt og reklame kan være med bidra til et tryggere og mer levende sentrum etter stengetid. Vindusutstillinger eller belyste lokaler gir ofte den beste profileringen. I sentrum er det de myke trafikantene som er prioritert; reklamen bør rettes mot og tilpasses disse, «boards» e.l. bør unngås her. På spesielle steder, som ved plasser og torg, bør det utvises ekstra varsomhet.

Næringsområder

Næringsområdene tåler som regel større og flere skilt- og reklameinnretninger enn andre områder, dette har sammenheng med områdenes store dimensjoner og ofte «røffe» karakter. Skilt som er plassert ved felles vei eller som på annen måte er løst fra bedriften, bør samles i felles skilttavler.

Boligområder

Reklame i eller rettet mot boligområder bør ikke tillates. Stedlig virksomhet (kiosker, dagligvarebutikker) kan i begrenset omfang reklamere for egne varer og aktiviteter.

Områder med blanda formål

Når et område inneholder ulike typer av arealbruk, gir dette seg svært ofte også uttrykk i stor variasjon i bygningstyper, etasjehøyder etc. Enkelte områder vil dermed ha lavere tålegrense i forhold til skilt og reklame enn andre. De ulike virksomhetene må ved annonsering ta hensyn til boliger i samme område, bl.a. må en passe på at belyst eller 'lysende skilt og reklame ikke vil være til sjenanse. I et uensartet bygningsmiljø vil en bevisst og enhetlig utforming av skilt kunne bidra positivt til området.

Grøntområder (friområder, LNF -områder)

I grønntområder, som parker, grøntdrag og natur- og kulturlandskap tillates det ikke reklame. Dette gjelder også reklame rettet mot slike områder. Naturvernloven forbyr bruk av reklame utenfor tettbygd strøk.

Trafikkområder

Innfartsveiene (m. jernbanelinjene) er attraktive områder for reklame, bruken av reklame her bør begrenses. Også vegloven setter begrensninger for muligheten til å sette opp skilt og reklame langs vei.

«Spesialområder»

I enkelte områder av Drammen bør det utvises særlig vaksomhet når det gjelder skilt og reklame. Dette er områder som med sin sentralitet, utforming eller funksjon er viktige og godt eksponerte/synlige steder for byen. I særdeleshet gjelder dette for:

Bragernes og Strømsø torg (m. Torgeir Vraas plass)

På torgene bør det kun tillates reklame i forbindelse med vindusutstillinger og offentlig gatemøblering (busskur, sykkelstativ, infotavler el.). Skilt for virksomhet bør plasseres mellom 1. og 2. etg. eller på 1. etg., som uthengskilt eller plant med fasade. Skilt over gesims bør kun tillates her hvis utformingen er av særlig god kvalitet.

Plasser i byområdene: Gamle Kirkeplass, Høytorget, Grev Wedels plass, Losjeplassen, Mads Wiels plass, Gyldenløves plass.

Reklame bør ikke tillates her. Skilt bør plasseres mellom 1. og 2. etg. eller på 1. etg.

På offentlige bygninger/i offentlige områder

Reklame bør ikke tillates. Unntak; ved kollektivknutepunkt i forbindelse med offentlig møblering og innen idrettsstadion.

Ved elva og fjorden

Reklame bør ikke tillates. Ved skilting for virksomhet må det tas særlige hensyn med tanke på skilttyper og utforming. Skilt bør ikke tillates over gesims. Lysskilt bør kun tillates i områdene mellom Gamle Kirkeplass / Grønland og Losjeplassen / Gyldenløves plass. Lyskasser tillates ikke.

Bevaringsverdig bygninger eller områder

I eller ved bevaringsverdige og særpregede miljøer stilles det særlige krav til utforming og tilpasning. Reklame tillates ikke med mindre denne er utformet i særskilt overensstemmelse med bygningen eller området. Den gjennomførte registreringer av kulturminner langs elv og fjord og i sentrum er utgangspunkt for hvor dette skal praktiseres. Særskilt skjønn bør også utvises i forhold til andre (uregistrerte) bevaringsverdige miljøer i kommunen.

Plasseringen av tiltaket på bygningen/eiendommen

Plasseringen av skilt og reklame på bygningen eller eiendommen har mye å si for hvor godt resultatet blir. Plasseringen skal ta hensyn til bygningens fasadekomposisjon (vindusplassering, etasjedeling, gesims m.m.) og eiendommens organisering. Ved plassering av skilt og reklame på bygning/eiendom må en spesielt vurdere:

- **Omfanget** av allerede oppsatt skilt og reklame på eiendommen/bygningen. Eksisterende forhold kan tilsi at det er behov for en generell opprydding av skilt og/eller reklame før tillatelse til et tiltak kan gis.
- **Typen** skilt og reklame som allerede befinner seg på eiendommen/bygningen. Uensartet skilt og reklame vil ofte virke skjæmmende. I de fleste tilfeller kan imidlertid forskjellige tiltakshaveres logoskrift og -farger tillates.

Generelt kan en si at:

- Virksomhetsskilt bør plasseres mellom 1. og 2. etasje eller på 1. etasje som fasadeskilt og/eller uthengtskilt (uthengtskilt må være min. 2,65m. over fortau / gate); som hovedregel ett fasadeskilt og ett uthengtskilt pr. virksomhet/fasade. Uthengtskilt bør plasseres i god avstand fra hjørner.
- Virksomheter i 2. etasje og oppover skal informere om egen virksomhet gjennom felles skilttavler ved oppgang. Transparente løsninger med folie på vindu kan tillates.
- Skilt på tak er generelt sett dårlig bygningstilpasning.
- Skilt og reklame må ikke dekke over eksisterende åpninger eller nisjer i fasaden. Der plateskilt og lyskasser kan være aktuelle skilttyper bør disse som en hovedregel plasseres inn i nisjene i bygget og fylle ut og ha samme form som disse. Plasseres de i vindusnisjer, f. eks i øvre vindusfelt, skal de innarbeides i vinduskonstruksjonen, slik at dekklistene kan føres rundt og eventuelt igjennom (der det er flere skilt ved siden av hverandre).
- Markiser bør tilpasses vindusåpningene. Navn på egen virksomhet skrevet på markisene tillates, men ikke reklame.
- Reklame kan tillates på større flater (gavlfasader f.eks.), men skal ha klar avgrensning til fasadens ytterkanter. Reklame tillates ikke plassert over 3. etg. på en bygning.
- Frittstående skiltinnretninger bør kun settes opp etter godkjent skiltplan. Det er spesielt viktig å ha innhentet veimyndighetenes tillatelse i slike situasjoner. Frittstående reklameinnretninger tillates ikke ved vei.
- Løsfotskilt eller -reklame, dvs. ulike typer av midlertidige, flyttbare og frittstående skilt- og reklameinnretninger, tillates ikke. Unntak gis i gågater, der ett frittstående skilt pr. virksomhet kan tillates i nærmere angitte soner. Størrelse, utforming og plassering skal avklares med kommunen.

Utformingen av tiltaket

Skilt og reklameinnretninger skal ha en utførelse som er god i seg selv og tilfredsstillende i forhold til omgivelsene. Fordi oppsetting av skilt og reklame som regel skjer etter at bygget er ferdig, er det viktig at utformingen tilpasser seg bygningens uttrykk. Krav til bygnings tilpasning kan lettest løses ved å bruke transparente løsninger, m.a.o. frittstående bokstaver, konturskårne logoer osv.

- Transparente løsninger på fasader vil sjelden dekke til fasadene, bygningstekniske detaljer og ornamentikk, og det estetiske resultatet blir som oftest bedret.
- Løsninger for skilt og reklame malt direkte på vegg e.l. gir ofte et vellykket estetisk resultat og kan med riktig utførelse være med å berike bygningen og området.
- Plateskilt plassert i naturlige nisjer i bygget kan også tilfredsstillende kravene til bygningstilpasning.
- Lyskasser bør utformes med tett aluminiums front, der bare bokstavene/logoen er utskåret i denne og gjennomlyst. Plateskilt eller lyskasser som danner sammenhengende horisontale bånd over hele eller flere bygninger tillates ikke.
- Folie på vinduer kan som en hovedregel tillates i begrenset omfang, spesielt ved transparente løsninger. Det er allikevel ønskelig at vinduene fremstår som vinduer, og at det er mulig å se igjennom dem. Der det er tungtveiende grunner for å avblende vinduene, skal slik avblending være nøytral og neddempet og bare i begrenset omfang brukes til profilering av virksomheten.
- Andre nøkkelbegreper er kvalitet og raffinement i utformingen. Det er viktig å sikre gode tekniske løsninger, kvalitetsmessig og riktig materialbruk (dette vil i stor grad være avhengig av bygningen: et treskilt på en bygning av betong og stål vil som oftest virke misforstått). Logofarver vil som oftest kunne godkjennes, spesielt ved transparente utførelser. I helt spesielle situasjoner bør det stilles krav til materialbruk og fargevalg uavhengig av virksomhetens logobestemte farger og utforming.
- Bakgrunnsfargen på plateskilt og lyskasser skal være nøytral og neddempet (ikke hvit) eller med samme fargetone som bakgrunnen/ veggen den er festet på.
- På bygninger med flere leietagere bør det tilstrebes en ensartet utførelse på skiltene. Dette kan sikres gjennom utarbeidelse av en helhetlig skilt-/reklameplan for bygningen! eiendommen.
- Belysning av skilt og reklame kan som en hovedregel tillates. På samme bygning bør det tilstrebes en ensartet belysning (m.a.o. enten neon eller spotbelysning). Det må tas spesielle hensyn i boligstrøk, slik at belysningen ikke virker sjenerende. Blinkende eller skiftende lys skilt eller -reklame tillates ikke.
- Reklametavler lar seg som regel vanskelig tilpasse en bygning. For å få en tilnærmet tilfredsstillende løsning ved plassering av reklametavler, er det viktig å sikre tilstrekkelig luft mellom tavlene (f eks fire tavler i "flagg" der gavlveggen er stor nok, og slik at tavlene flukter med vindusrekker eller andre naturlige bygningstrekk), og at det er avstand mellom tavlene og bygningshjørner (min 0,5 m). Bruken av reklametavler bør begrenses; begrensningen ses i sammenheng med reklamefinansiering av gatemøblering.

Størrelse

Skilt og reklame må holde seg innenfor de rammer som bygningen og området gir. Dette betyr at størrelsen på skilt og reklame vil kunne variere fra bygning til bygning, og område til område. En variert bygningsmasse og store områdeforskjeller gjør det umulig å gi detaljerte retningslinjer for størrelsen på skilt og reklame. Man skal allikevel merke seg følgende:

- Skilt knyttet til virksomheter i første etasje bør i bygater ikke være høyere enn 40 – 60 cm. Der bygningen har gesimsbånd hvor det er naturlig å plassere fasadeskilt, bør skiltet i sin helhet holde seg innenfor dette og med min 10 cm "luft" både over og under.
- Uthengt skilt kan stikke maks. 1 m ut fra fasadeliv. Skiltet må ikke strekke seg over flere etasjer.
- Reklame må plasseres inn i omgivelsene, dvs. at reklamen skal fremstå som en underordnet del av en større helhet og ikke, p.g.a. størrelse, lyssetting og utforming/fargebruk, dominere bygningene eller det uterommet de er plassert mot.

- Man skal også unngå at en bygning, pga. egen utforming eller størrelse, mengden og typen av skilt og reklame plassert på denne, gjøres om til et eneste stort eksponeringslandemerke. Mengden av skilt og reklame på en bygning eller eiendom bør begrenses.

Vedlikehold og teknisk utførelse

Skilt og reklameinnretninger må tilfredsstillende kravene til mekaniske påkjenninger, og de skal vedlikeholdes. Løse plakatresten bør snartest mulig overklistres eller fjernes. Belysningsarrangement som ikke fungerer fullt ut, bør slukkes inntil vedlikehold er utført. Tavler som ikke er i bruk skal rengjøres eller fjernes.

Fjerning av skilt eller reklameinnretninger

Kommunen kan gi pålegg om fjerning eller endring av skilt- og reklameinnretninger iht. plan- og bygningslovens § 107 dersom det kan skje uten hinder av samtykke som er gitt for et bestemt tidsrom. Pålegg om fjerning gis når utformingen eller plasseringen virker hindrende, sjenerende eller skjjemmende, i seg selv eller i forhold til omgivelsene.

Søknad

Søknadsplikt

Oppføring av skilt og reklame, herunder alle faste og midlertidige innretninger i eller rettet mot det offentlige rom, er søknadspliktig etter plan- og bygningslovens §§ 93g og 107.

For de samme innretningene og skilt- og reklameinnretninger rettet mot trafikken, kan i tillegg veglovens § 33 komme til anvendelse. Tillatelse til tiltak langs riks- og fylkesveier må innhentes fra vegvesenet; dette gjøres av kommunen i forbindelse med egen behandling etter plan- og bygningsloven.

Unntak

Tillatelse kreves ikke for ubelyste skilt flatt på vegg som, alene eller i kombinasjon med andre innretninger på samme bygning, har en samlet annonseringsflate som er mindre enn 1,0 m². Øvrige regler i plan- og bygningsloven og i denne vedtekt skal ivaretas av tiltakshaver.

- På objekter og i områder fredet etter kulturminneloven eller registrert som bevaringsverdige kreves allikevel tillatelse.

Søknad - fremgangsmåte og krav til dokumentasjon

Søknaden skal dokumenteres i samsvar med krav i plan- og bygningsloven og forstås av en ansvarlig søker som skal godkjennes av kommunen. Ett-trinns søknadsbehandling er det som er vanligst ved skilt- og reklamesaker. Søknad om tillatelse til enkle tiltak kan også brukes.

Bruk følgende fremgangsmåte ved søknad om tillatelse til tiltak:

1. Hent inn bakgrunnsmateriale, nabovarsel, aktuell søknadsskjemaer og ha evt. en forhånds-konferanse med kommunen. Finn ut om tiltaket er i tråd med intensjonene i kommunens veileder og vedtekter.
2. Innsendelse av søknad; bruk skjema "Tillatelse til tiltak". Søknaden skal være komplett, jfr. krav til dokumentasjon i lov og forskrift.
Spesielt viktig ved søknad om oppsetting av skilt og reklame er:
 - Situasjonsskart med markering av tiltakets plassering.
 - Gjenpart av nabovarsling
 - Illustrasjon av tiltaket; fasadetegning (eller tilsvarende) av eksisterende og ny situasjon, foto av bygg/sted, gjerne fotomontasje av ny situasjon, detalj tegning (mål 1:20), angivelse av fargebruk, materialbruk, montering og evt. belysning.
 - Evt. kort redegjørelse for tiltaket; utførelse og montering hvis dette ikke er vist på tegning.
 - Grunneiers samtykke til tiltaket kreves også vedlagt søknaden.

3. Hvis søknaden er tilstrekkelig dokumentert og det omsøkte tiltaket ivaretar estetiske og funksjonelle hensyn, blir det gitt tillatelse til tiltaket.
4. Ved søknad om tillatelse til enkle tiltak er behandlingstiden 3 uker, hvis kommunen ikke har truffet vedtak innen da, regnes tillatelse som gitt.
5. Hvis søknad og omsøkt tiltak derimot ikke oppfyller de overnevnte krav, vil kommunen gi tilbakemelding om dette. Kommunen stiller da krav til komplettering av søknad, endring av søknadsform og/eller endring av planlagt tiltak. Evt. kan det gis avslag på søknaden.
6. Hvis det må sendes inn endring av søknad, krever dette ny nabovarsling.

Ved søknad om tiltak som er særlig omfattende, kan det være hensiktsmessig å bruke en to-trinns søknadsbehandling (det gis først rammetillatelse, så igangsettingstillatelse). Evt. bruk av denne søknadsformen avklares med kommunen.